

ЕКОЛОГІЧНЕ УПРАВЛІННЯ ЖИТТЄВИМ ЦИКЛОМ ПРОДУКЦІЇ В ЗАБЕЗПЕЧЕННІ ЇЇ ЯКОСТІ

В.М. Чеботарьов

Луганський національний аграрний університет, Луганськ

Технологічні процеси підприємств, що відбуваються сьогодні, характеризуються нераціональним споживанням ресурсів, наростаючим створенням забруднюючих речовин, великою кількістю відходів та іншими факторами, які сприяють порушенню природного балансу. До причин, що обумовлюють такі негативні процеси відносяться: старе устаткування, що використовують підприємства, слабкий розвиток організації в природоохоронній сфері, необмежений доступ до ресурсів і їх доступна ціна, відносна легкість розміщення відходів, та інші. Такі та інші фактори також стримують процес забезпечення якості продукції підприємств. Поряд з цим, особливості використання ресурсів надають можливість їх раціонального використання. У процесі виробництва можливо використання старих продукції, або їх елементів в новому технологічному процесі. До того ж, відходи однієї галузі, при відповідній обробці, можуть знайти застосування в інших галузях виробництва.

Від раціональності використання ресурсів залежить подальший розвиток промисловості. При інтенсивному і нераціональному споживанні галузь може залишитися без сировини, що стане бар'єром її розвитку. Підприємства можуть імпортувати сировину, але це призведе до зростання цін і зниження попиту на їх вироби, одночасно впливатиме на якість продукції. Раціональність споживання ресурсів і чистота виробничих процесів залежить від технологій, що використовуються. Сьогодні, виробничі підприємства працюють на устаткуванні, якість якого є недостатньою для виконання екологічних державних вимог, через відсутність їх планування при розробці устаткування. Однак, навіть сучасне устаткування залишається інструментом, яким необхідно управляти для досягнення державних екологічних вимог та якості продукції. Через це дотримання екологічних вимог і раціональність споживання ресурсів залежить не тільки від виробничих, а й управлінських технологій. Від того наскільки пов'язані управлінські і виробничі технології, при розробці і створенні продукції, залежить якість, безпечність і тривалість використання продукції. В процесі розробки плануються поточне і перспективне споживання ресурсів, екологічна безпечність продукції, екологічність виробничих процесів,

подальше використання продукції або їх елементів. Важливим є поєднання технологічних і екологічних вимог з функціями управління, що надає можливість управління виробом на всіх етапах його життєвого циклу. Поетапний розгляд всіх стадій життєвого циклу продукції сприяє врахуванню екологічних вимог, раціональному розподілу ресурсів і управлінню природоохоронними процесами на підприємствах. Управління природоохоронними процесами за стадіями життєвого циклу продукції вимагає послідовної реалізації його функцій на кожній стадії технологічного процесу і життєвого циклу продукції. Незважаючи на те, що на підприємствах є певний досвід роботи у природоохоронній сфері, його сьогодні недостатньо для досягнення державних екологічних норм і стандартів, зменшення антропогенного впливу на навколишнє природне середовище, забезпечення високої якості продукції. Недостатньо також і заходів, що здійснюються сьогодні підприємствами, які спрямовані на поліпшення стану навколишнього природного середовища. Проблема раціонального планування життєвого циклу продукції з використанням всіх функцій менеджменту потребує постійного, послідовного та рівномірного вирішення, що можливо на підставі розвитку сучасних методів, підходів та інструментів екологічного менеджменту.

Урахування екологічних вимог до продукції підприємств і їх реалізація на всіх стадіях життєвого циклу продукції сприяє раціональному природокористуванню і можливості запобігання створенню відходів. Тому доцільно реалізувати функції екологічного менеджменту у взаємозв'язку з етапами життєвого циклу продукції на підприємствах. Життєвий цикл продукції підприємств складається з таких стадій як: проектування і розробки продукції; виготовлення продукції; реалізації продукції, її використанні; утилізація і вторинне використання продукції або їх елементів. На кожній стадії життєвого циклу продукції доцільно реалізувати функції екологічного менеджменту, що дозволить найбільш ефективно використовувати ресурси підприємств і забезпечити випуск якісної продукції.